

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

30. mai 2013 *

Liikmesriigi kohustuste rikkumine — Direktiiv 2006/24/EÜ — Elektrooniliste sideteenuste pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamine — Liikmesriigi kohustuste rikkumist tuvastav Euroopa Kohtu otsus — Täitmata jätmine — ELTL artikkel 260 — Rahalised karistused — Põhisumma määramine

Kohtuasjas C-270/11,

mille ese on ELTL artikli 260 lõike 2 alusel 31. mail 2011 esitatud hagi liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamiseks,

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Tufvesson, D. Maidani ja F. Coudert, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Rootsi Kuningriik, esindajad: A. Falk ja C. Meyer-Seitz,

kostja,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud J. Malenovský, U. Lõhmus (ettekandja), M. Safjan ja A. Prechal,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 9. jaanuari 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

otsuse

1 Oma hagiavalduses palub Euroopa Komisjon Euroopa Kohtul:

- tuvastada, et kuna Rootsi Kuningriik ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et täita Euroopa Kohtu 4. veebruari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-185/09: komisjon *vs.* Rootsi, mis puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiivi 2006/24/EÜ, mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ (ELT L 105, lk 54), sätete Rootsi siseriiklikku õigusse üle võtmata jätmist, ning kuna ta ei ole ettenähtud tähtaja jooksul võtnud vajalikke õigus- ja haldusnorme nimetatud direktiivi täitmiseks, siis on Rootsi Kuningriik rikkunud ELTL artikli 260 lõikest 1 tulenevaid kohustusi;
- mõista Rootsi Kuningriigilt komisjoni kasuks välja „Euroopa Liidu omavahendite” kontole maksmisele kuuluv karistumakse 40 947,20 eurot iga päeva eest, mil ei ole veel võetud vajalikke meetmeid eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmiseks, alates käesolevas kohtuasjas otsuse kuulutamise kuupäevast kuni selle kohtuotsuse täitmise kuupäevani;
- mõista Rootsi Kuningriigilt komisjoni kasuks välja samale kontole maksmisele kuuluv põhisumma 9597 eurot iga päeva eest, mil ei ole veel võetud vajalikke meetmeid eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmiseks, alates viimati nimetatud kohtuotsuse kuulutamise kuupäevast kuni käesolevas asjas tehtava kohtuotsuse kuulutamise kuupäevani või kuni kuupäevani, mil võetakse vajalikud meetmed eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmiseks, kui see kuupäev on varasem; ja
- mõista kohtukulud välja Rootsi Kuningriigilt.

Õiguslik raamistik

2 Direktiivi 2006/24 põhjenduses 22 on kirjas:

„Käesolevas direktiivis peetakse kinni põhiõigustest ja eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga [edaspidi „harta”] tunnustatud põhimõtetest. Eelkõige püüab käesolev direktiiv koos [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiviga 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, lk 37; ELT eriväljaanne 13/29, lk 514)] tagada põhiõigustest kinnipidamise kodanike eraelu ja teabevahetuse puutumatusest kinnipidamise ja isikuandmete kaitsmisega, nagu see on esitatud harta artiklites 7 ja 8.”

3 Direktiivi 2006/24 artiklis 1 on ette nähtud:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide sätteid, mis käsitlevad üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate kohustusi säilitada teatavaid andmeid, mida nad loovad või töötlevad, et need oleksid kättesaadavad iga liikmesriigi riiklikus õiguses määratletud raskete kuritegude uurimiseks, avastamiseks ja kohtus menetlemiseks.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute liiklus- ja asukohaandmete ning nendega seotud teabe suhtes, mis on vajalik abonendi või registreeritud kasutaja kindlaksmääramiseks. Direktiiv ei ole kohaldatav elektroonilise sideteenuse sisu suhtes, sealhulgas teave, mis kaasneb elektroonilise sidevõrgu kasutamisega.”

4 Selle direktiivi artiklis 15 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 15. septembril 2007. aastal. Nad teavitavad sellest viivitamata komisjoni. Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile käesoleva direktiiviga hõlmatud valdkonnas vastu võetud tähtsamate siseriiklike normide teksti.

3. Iga liikmesriik võib käesoleva direktiivi kohaldamist Interneti-ühenduse, Interneti-telefoni ja e-postiga seotud sideandmete säilitamise suhtes lükata edasi kuni 15. märtsini 2009. Liikmesriik, kes kavatseb seda lõiget kasutada, teatab sellest nõukogule ja komisjonile deklaratsiooniga käesoleva direktiivi vastuvõtmisel. Deklaratsioon avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.”

Kohtuotsus komisjon vs. Rootsi

- 5 Eespool viidatud kohtuotsuses komisjon vs. Rootsi tuvastas Euroopa Kohus, et kuna Rootsi Kuningriik ei ole ettenähtud tähtaja jooksul võtnud vajalikke meetmeid õigus- ja haldusnormi direktiivi 2006/24 täitmiseks, siis on Rootsi Kuningriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Kohtueelne menetlus

- 6 Komisjon kutsus 28. juuni 2010. aasta märgukirjas Rootsi Kuningriiki üles esitama kahe kuu jooksul alates selle märgukirja kättesaamisest oma märkused eespool viidatud kohtuotsusest komisjon vs. Rootsi tulenevate kohustuste täitmiseks võetud meetmete kohta.
- 7 Rootsi ametiasutused vastasid sellele märgukirjale 27. augusti ja 23. novembri 2010. aasta ning 21. jaanuari 2011. aasta kirjadega, andes komisjonile teada direktiivi 2006/24 siseriiklikku õigusse ülevõtmise protsessi edenemisest ning eelkõige teavitades komisjoni, et sellekohane seaduseelnõu esitati Rootsi parlamendile 8. detsembril 2010 ning et parlament pidi seda menetlema 2011. aasta märtsi teises pooles.
- 8 Rootsi Kuningriik andis 25. märtsi 2011. aasta kirjaga komisjonile teada, et Rootsi parlament otsustas 16. märtsil 2011 nimetatud seaduse vastuvõtmise aasta võrra edasi lükata. Selle otsuse võttis vastu üks kuuendik parlamendiliikmetest vastavalt erilisele põhiseaduslikule menetlusele. Nimetatud liikmesriigi väitel pidi kõnealuse eelnõu eest vastutav parlamendikomisjon aastase tähtaja möödumisel esitama parlamendile direktiivi 2006/24 siseriiklikku õigusse ülevõtmise ettepaneku.
- 9 Neil asjaoludel otsustas komisjon, kes leidis, et Rootsi Kuningriik ei ole võtnud eespool viidatud kohtuotsuse komisjon vs. Rootsi täitmiseks vajalikke meetmeid, esitada käesoleva hagi.

Käesoleva menetluse jooksul toimunud areng

- 10 Rootsi Kuningriik teatas esiteks 22. märtsi 2012. aasta kirjaga komisjonile, et Rootsi parlament võttis 21. märtsil 2012 vastu valitsuse ettepaneku direktiivi 2006/24 siseriiklikku õigusse ülevõtmise kohta ning et nimetatud õigusakt pidi jõustuma 1. mail 2012, ja teiseks andis ta 3. aprilli 2012. aasta kirjaga teada nimetatud direktiivi siseriiklikku õigusse ülevõtmise meetmetest. Seepeale teatas komisjon 7. juunil 2012, et ta loobub hagist osas, mis puudutab karistusmakset 40 947,20 eurot päevas. Sellele vaatamata jäi ta oma nõude juurde mõista välja põhisumma, ning selle summa suuruse juurde.

- 11 Kohtukulude osas leidis komisjon, et kuna tema loobumine nõudest mõista Rootsi Kuningriigilt välja karistusmaks tuleneb sellest, et asjaomane liikmesriik muutis pärast kirjaliku menetluse lõppemist oma suhtumist, siis peab Rootsi Kuningriik kandma kohtuasja selle osaga seotud kohtukulud.
- 12 Kostja vastuses vaidlustab Rootsi Kuningriik esiteks komisjoni nõude mõista temalt välja põhisumma, ja teiseks vaidlustab ta selle summa suuruse. Nimetatud liikmesriik vaidlustab ka komisjoni nõude seoses kohtukulude väljamõistmisega ja palub Euroopa Kohtul jätta kummagi poole kohtukulud nende endi kanda.

Liikmesriigi kohustuste rikkumine

Poolte argumendid

- 13 Komisjon tuletab liikmesriigi kohustuste väidetava rikkumise kohta meelde, et ELTL artikli 260 lõikes 1 on sätestatud, et kui Euroopa Kohus leiab, et liikmesriik ei ole täitnud mõnda EL toimimise lepingust tulenevat kohustust, siis nõutakse sellelt riigilt Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist. Kohtuotsuse täitmise tähtaja osas täpsustab komisjon, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et Euroopa Liidu õiguse viivitamatu ja ühetaolise kohaldamise huvides tuleb kohustuste täitmist alustada otsekohe ning see tuleb võimalikult kiiresti lõpule viia.
- 14 Rootsi Kuningriik ei vaidle vastu sellele, et ta ei võtnud eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmiseks vajalikke meetmeid 28. juuni 2010. aasta märgukirjas määratud tähtaja jooksul.

Euroopa Kohtu hinnang

- 15 ELTL artikli 260 lõige 2 näeb ette, et kui komisjoni hinnangul ei ole asjaomane liikmesriik võtnud meetmeid Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks, võib komisjon pärast seda, kui on andnud sellele riigile võimaluse esitada oma märkused, anda asja kohtusse, näidates ära põhisumma või karistusmaks suuruse, mille see liikmesriik peab tasuma ja mida ta peab asjaoludele vastavaks.
- 16 Selle hindamisel, kas tegemist on liikmesriigi kohustuste rikkumisega ELTL artikli 260 lõike 1 tähenduses, tuleb võtta lähtekuupäevaks sama sätte alusel esitatud märgukirjas ette nähtud tähtaja lõppemise kuupäev (11. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-610/10: komisjon *vs.* Hispaania, punkt 67, ja 19. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-374/11: komisjon *vs.* Iirimaa, punkt 19).
- 17 Menetluse käigus märkis Rootsi Kuningriik, et tema siseriikliku õiguse kooskõlla viimine eespool viidatud kohtuotsusega komisjon *vs.* Rootsi toimus valitsuse ettepaneku teel, mis käsitles direktiivi 2006/24 ülevõtmist ning mille jõustumine oli määratud 1. maiks 2012.
- 18 Niisiis on selge, et kahekuulise ajavahemiku jooksul, mis järgnes käesoleva kohtuotsuse punktis 6 viidatud märgukirja kättesaamisele Rootsi Kuningriigi poolt, ehk 28. augustiks 2010, ei võtnud see liikmesriik igal juhul vastu kõiki eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme.
- 19 Neil asjaoludel tuleb tõdeda, et kuna Rootsi Kuningriik ei võtnud vajalikke meetmeid eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmiseks, siis rikkus Rootsi Kuningriik ELTL artiklist 260 tulenevaid kohustusi.

Põhisumma

Poolte argumentid

- 20 Põhisumma arvutamisel lähtub komisjon 12. juuli 2005. aasta otsusest kohtuasjas C-304/02: komisjon *vs.* Prantsusmaa (EKL 2005, lk I-6263) ning oma 13. detsembri 2005. aasta teatisest SEK(2005) 1658 EÜ asutamislepingu artikli 228 kohaldamise kohta, mida ajakohastati 20. juulil 2010 teatisega SEK(2010) 923/3 „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 260 kohaldamine – Rikkumismenetlustes komisjoni poolt Euroopa Kohtule välja pakutava põhisumma ja karistusmakse arvutamiseks kasutatavate andmete ajakohastamine” (edaspidi „2010. aasta teatis”). Komisjon on seisukohal, et rahaliste karistuste määramisel tuleb lähtuda rikkumise raskusest ja kestusest ning vajadusest tagada karistuse hoiatav toime, et hoida ära tulevasi rikkumisi.
- 21 Komisjon märgib esmalt seoses rikkumise raskusega, et ta võtab arvesse rikutud liidu õigusnormide tähtsust, rikkumise mõju üldistele ja erahuvidele ning kostjaks oleva liikmesriigi suhtumist.
- 22 Mis puudutab esiteks asjaomaste sätete tähtsust, siis leiab komisjon, et eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmata jätmine kujutab endast iseäranis rasket rikkumist, kuna seeläbi jäeti üle võtmata direktiiv, mis sisaldab elektrooniliste sideteenuste pakujate jaoks väga olulisi sätteid. Muu hulgas tagavad need sätted esiteks tasakaalustatud õigusliku raamistiku, mis kindlustab siseturu toimimise, võimaldades õiguskaitseasutustel kasutada asjaomaseid andmeid raske kuritegevusega võitlemiseks, ning teiseks kodanike põhiõiguste kaitse.
- 23 Teiseks leiab komisjon, et rikkumise tagajärjed üldistele ja erahuvidele on iseäranis rasked, kuna direktiivi 2006/24 ülevõtmata jätmine Rootsi Kuningriigi poolt tekitas igal pool liidus asuvatele ettevõtjatele ja teistele liikmesriikidele finantskahju. See ülevõtmata jätmine andis konkurentsieelse Rootsi eraõiguslikele telekommunikatsioonioperaatoritele, kes ei pidanud säilitama andmeid, mida nende konkurendid teistes liikmesriikides peavad säilitama, ega investeerima tööjõudu ega vahenditesse, et neid andmeid ametiasutustele esitada.
- 24 Kolmandaks leiab komisjon seoses teguritega, mida tuleb võtta arvesse liidu õiguse rikkumise raskuse hindamisel, et etteheidetavat rikkumist tõendab selgelt asjaolu, et Rootsi Kuningriik ei võtnud siseriiklikke ülevõtmismeetmeid vastu ega teatanud neist selleks ette nähtud tähtaja jooksul, ehk hiljemalt 15. septembril 2007. Samas tuleb pidada silmas asjaolu, et nimetatud liikmesriik ei ole kunagi varem jätnud Euroopa Kohtu poolt ELTL artikli 258 alusel tehtud kohtuotsust täitmata.
- 25 Eespool mainitud asjaolusid ja tingimusi arvestades teeb komisjon ettepaneku kohaldada raskuskoefitsienti 10 skaalal 1–20.
- 26 Komisjon märgib järgmiseks seoses rikkumise kestust puudutava kriteeriumiga, et eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi puhul, mis kuulutati 4. veebruaril 2010, jäi selle kohtuotsuse tegemise ja 6. aprilli 2011 ehk päeva, mil komisjon otsustas alustada Rootsi Kuningriigi vastu rikkumismenetlust, vahele 426 päeva.
- 27 Mis viimaseks puudutab vajadust hoiatava mõjuga karistuse järele, mis hoiaks ära tulevased rikkumised, siis määras komisjon vastavalt 2010. aasta teatisele teguriks „n” 4,57, lähtudes Rootsi Kuningriigi maksevõimest ning tema häältearvust Euroopa Liidu Nõukogus.
- 28 Komisjon selgitab oma hagis, et seetõttu on nõutava põhisumma suurus ehk 9597 eurot iga rikkumise päeva eest vastavalt 2010. aasta teatise ette nähtud kriteeriumidele baassumma (210 eurot päevas) ja raskuskoefitsiendi (milleks määrati 10) ning teguri „n” (4,57) korrutise tulemus. Nii saadav kogusumma on 4 088 322 eurot 426-päevase rikkumise eest.

- 29 Rootsi Kuningriik väidab kostja vastuses eeskätt, et komisjoni hinnang vaidlusalusele rikkumisele on liiga range nii rikkumise raskuse kui ka hoiatava mõju vajalikkuse seisukohast. Täpsemalt ei ole komisjon tõendanud niisuguste asjaolude olemasolu, mis õigustaksid vaidlusaluse rikkumise puhul nii suure raskuskoefitsiendi kohaldamist kui seda on 10.
- 30 Nimetatud liikmesriik rõhutab sellega seoses esiteks, et direktiiv 2006/24 ei ole siseturu toimimise jaoks nii oluline, nagu väidab komisjon. See direktiiv toob kaasa üksnes vähese liikmesriikide sellekohaste õigusnormide ühtlustamise. Operaatoritele pandud kohustus andmeid säilitada erineb liikmesriigiti, kuna neile on jäetud õigus kehtestada oma regulatsioon valdkondades, mis hõlmavad ametiasutuste juurdepääsu sideteenuste liiklusandmetele või operaatoritel seoses andmete säilitamisega tekkivate kulutuste jagamist. Lisaks märgib Rootsi Kuningriik, et liidu õiguses on juba kehtestatud õigusnormid – eelkõige eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv –, mis teatud tingimustel võimaldavad säilitada sideteenuste liiklusandmeid kuritegevusega võitlemise eesmärgil.
- 31 Teiseks leiab Rootsi Kuningriik, et komisjon ei ole tõendanud, et sellel, et Rootsi Kuningriik jättis asjaomase direktiivi üle võtmata, oleks tagajärjed üldistele ja erahuvidele, nagu komisjon väidab. Lisaks võimaldavad Rootsi õiguses praegu kehtivad õigusnormid sellist mõju vältida, tagades andmete kättesaadavuse raskete kuritegude uurimiseks, avastamiseks ja kohtus menetlemiseks.
- 32 Nimetatud liikmesriik märgib ka, et tema hinnangul ei võtnud komisjon arvesse asjaolu, et eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Rootsi puudutab üksnes direktiivi 2006/24 osalist rakendamata jätmist. Rootsi Kuningriik väidab sellega seoses, et ta kasutas selle direktiivi artikli 15 lõikes 3 antud võimalust lükata selle direktiivi kohaldamine kuni 15. märtsini 2009 edasi osas, mis puudutab Interneti-ühendust, Interneti-telefoni ja e-postiga seotud sideandmeid. Seetõttu leiab ta, et eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Rootsi puudutas üksnes selle direktiivi nende sätete siseriiklikku õigusse ülevõtmata jätmist, mille puhul ei olnud võimalik 15. septembrile 2007 määratud ülevõtmistähtaega edasi lükata.
- 33 Rootsi Kuningriik rõhutab lisaks, et ta ei ole kunagi jätnud täitmata ühtegi Euroopa Kohtu poolt ELTL artikli 258 alusel tehtud kohtuotsust. Lisaks märgib ta, et ta peab kohustust teha lojaalset koostööd väga tähtsaks. Ta õigustab talle etteheidetatavat eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmata jätmisega viivitamist sellega, et direktiivi 2006/24 ülevõtmine siseriiklikku õigusse tekitas Rootsis laialdase poliitilise vaidluse ning sellega, et ülevõtmiseks vajalike meetmete rakendamine tekitas probleeme seadusandliku menetluse tasandil ja sundis tegema keerulisi valikuid, et leida tasakaal eraelu kaitsmise ja kuritegevusega võitlemise vahel.
- 34 Komisjon väidab repliigis esiteks, et isegi kui direktiivi 2006/24 eesmärk ei ole saavutada täielik ühtlustamine, ei järeldu sellest, et sel direktiivil puudub mõju siseturule või era- ja üldistele huvidele. Erinevused selle direktiivi rakendamisel erinevates liikmesriikides ei vähenda sugugi selles ette nähtud sideandmete säilitamiskohustuse tähtsust.
- 35 Järgmiseks märgib komisjon seoses juba olemasolevate liidu õigusnormidega, millele Rootsi Kuningriik viitab, eeskätt seoses eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiiviga, et viimati nimetatud direktiiv ei kehtesta kogu liidus kehtivat kohustust säilitada kindla ajavahemiku jooksul teatavaid andmeliiklusega seotud andmeid.
- 36 Seoses kostjaks oleva liikmesriigi mainitud olemasolevate siseriiklike õigusnormidega toob komisjon veel välja, et isegi juhul, kui Rootsi Kuningriigi käsutuses on teatavaid andmeid kuritegevusega võitlemiseks, ei ole see eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmise tulemus, kuna nende andmete kättesaadavus sõltub täielikult erinevate telekommunikatsioonioperaatorite äriotsustest.
- 37 Lisaks märgib komisjon seoses asjaomase liikmesriigi argumentidega, mille kohaselt puudutab eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmata jätmine ainult ühte osa direktiivist 2006/24, et kuigi liikmesriikidel oli vastavalt selle direktiivi artikli 15 lõikele 3 lubatud säilitamiskohustuse kehtestamist

kuni 15. märtsini 2009 edasi lükata, ei tähenda see seda, et nimetatud liikmesriigid ei pidanud enne 15. märtsi 2009 vastu võtma ühtegi selles sättes ette nähtud andmesäilitamise meetet. Järelikult rajaneb see argument eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi väärar tõlgendamisel.

- 38 Seoses kostjaks oleva liikmesriigi argumendiga, mis puudutab seadusandliku menetlusega seotud riigisiseseid probleeme, tuleb komisjon lõpuks meelde Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt riigisiseseid raskusi ei tule toimepandud rikkumise hindamise käigus arvesse võtta.
- 39 Asjaomane liikmesriik rõhutab seoses riigisiseste probleemidega, et ta ei maininud neid mitte selleks, et õigustada direktiivi 2006/24 ülevõtmata jätmist, vaid selleks, et näidata, et käesoleval juhul kaasnesid ülevõtmisega sedavõrd ebaharilikud raskused, et neid ei saa seondada Rootsi Kuningriigi poolt direktiivide ülevõtmisel ja Euroopa Kohtu otsuste täitmisel tavaliselt ilmutatava lähenemise ja suhtumisega. See liikmesriik rõhutab ka asjaolu, et ülalmainitud seadusandlik menetlus on kohaldatav üksnes erandjuhtudel.

Euroopa Kohtu hinnang

- 40 Sissejuhatuseks olgu meelde tuletatud, et põhisumma tuleb igal konkreetsel juhul määrata lähtuvalt kõigist asjakohastest asjaoludest, mis puudutavad nii tuvastatud liikmesriigi kohustuste rikkumise tunnuseid kui ka selle liikmesriigi suhtumist, keda ELTL artikli 260 alusel algatatud menetlus puudutab. Selles osas annab nimetatud säte Euroopa Kohtule ulatusliku kaalutusõiguse otsustamiseks, kas sellist karistust määrata või mitte (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused komisjon *vs.* Hispaania, punkt 141, ja komisjon *vs.* Iirimaa, punkt 47).
- 41 Komisjoni ettepanekud ei ole selles osas Euroopa Kohtu jaoks siduvad, vaid kujutavad endast ainult tarvilikku lähtepunkti. Samuti ei ole komisjoni teatistes sisalduvad suunised Euroopa Kohtu jaoks siduvad, vaid need aitavad tagada nimetatud institutsiooni tegevuse läbipaistvust, ettenähtavust ja õiguskindlust (vt 7. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-369/07: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 2009, lk I-5703, punkt 112).
- 42 Seoses esiteks ELTL artikli 260 alusel põhisumma määramise põhimõttega olgu meelde tuletatud, et see põhimõte tugineb rohkem selle mõju hindamisele, mida asjaomase liikmesriigi kohustuste täitmata jätmine era- ja üldistele huvidele avaldab, eelkõige juhul, kui rikkumine on pärast algselt seda tuvastanud kohtuotsust juba pikka aega kestnud (vt 9. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-121/07: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 2008, lk I-9159, punkt 58).
- 43 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et arvestades direktiivi 2006/24 eesmärki, milleks nähtuvalt selle direktiivi artikli 1 lõikest 1 on tagada elektroonilise sidega seotud andmete kättesaadavus raskete kuritegude uurimiseks, avastamiseks ja kohtus menetlemiseks, võib selle direktiiviga seotud rikkumise eelnevalt tuvastanud eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi täitmatajätmise kahjustada asjaomaseid era- ja üldisi huve. Lisaks, kuna Rootsi Kuningriigile etteheidetav rikkumine kestis rohkem kui kaks aastat alates selle kohtuotsuse kuulutamisest, tuleb tõdeda, et see rikkumine jätkus pärast seda kuupäeva märkimisväärse aja jooksul.
- 44 Seetõttu leiab Euroopa Kohus, et käesolevas asjas tuleb põhisumma Rootsi Kuningriigilt välja mõista.
- 45 Mis teiseks puudutab selle põhisumma suurust, siis tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus peab määrama põhisumma selliselt, et see oleks ühelt poolt asjaoludele vastav ning teiselt poolt proportsionaalne tuvastatud rikkumise ja asjaomase liikmesriigi maksevõimega (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused komisjon *vs.* Kreeka, punkt 146, ja komisjon *vs.* Hispaania, punkt 143).

- 46 Selles osas tuleb asjaomaste tegurite hulgas nimetada selliseid asjaolusid nagu rikkumise raskus ja ajavahemik, mille vältel etteheidetav liikmesriigi kohustuste rikkumine vältas pärast selle kohtuotsuse tegemist, millega rikkumine tuvastati (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Hispaania, punkt 144).
- 47 Seoses sellega, kui raske on rikkumine rikutud liidu õigusnormide tähtsust silmas pidades, tuleb esiteks meelde tuletada, et direktiiv 2006/24 käsitleb elektrooniliste sideteenuste pakkujate tegevust siseturul ning et liidu seadusandja soovis elektroonilise sidega seonduvate andmete säilitamise valdkonnas ühtlustatud õigusnorme vastu võttes saavutada eesmärgi kaitsta siseturu häireteta toimimist (vt selle kohta 10. veebruari 2009. aasta otsus kohtuasjas C-301/06: Iirimaa vs. parlament ja nõukogu, EKL 2009, lk I-593, punkt 72).
- 48 Direktiivi 2006/24 abil läbiviidava liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise eesmärk on nähtuvalt selle direktiivi artikli 1 lõikest 1 tagada nende andmete kättesaadavus iga liikmesriigi riiklikus õiguses määratletud raskete kuritegude uurimiseks, avastamiseks ja kohtus menetlemiseks. Lisaks ilmneb selle direktiivi põhjendusest 22, et see direktiiv püüab eelkõige tagada niisuguste põhiõiguste täieliku järgimise, nagu seda on kodanike eraelu ja teabevahetuse puutumatusest kinnipidamine ja isikuandmete kaitse, mis on sätestatud harta artiklites 7 ja 8.
- 49 Selles kontekstis tuleb asuda seisukohale, et niisuguse direktiivi ülevõtmise kohustuse rikkumine toob kaasa siseturu häireteta toimimise kahjustamise ohu. Selline rikkumine on seega küllaltki raske ja seda sõltumata direktiivi 2006/24 abil läbi viidava ühtlustamise tasemest.
- 50 Mis puudutab eespool viidatud kohtuotsuse komisjon vs. Rootsi täitmatajätmise mõju era- ja üldistele huvidele, siis seoses käesoleva kohtuotsuse punktis 23 esitatud komisjoni argumentidega tuleb rõhutada, et komisjoni 18. aprilli 2011. aasta aruande nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Andmete säilitamise direktiivi (direktiiv 2006/24/EÜ) käsitlev hindamisaruanne” (KOM(2011) 225 (lõplik)) punktides 6.1 ja 6.2 ilmneb, et see direktiiv ei ole saavutanud täielikult oma eesmärgi luua operaatoritele Euroopa Liidus võrdsed tingimused. Seetõttu tuleb märkida, et komisjon peaks tõendama telekommunikatsiooniteenuste siseturu konkurentsitingimuste vähest kahjustamist, kuid ta ei ole seda teinud.
- 51 Teisalt ei saa nõustuda Rootsi Kuningriigi argumentidega, et liidu õiguses on juba olemas õigusnormid, mis teatavatel tingimustel võimaldavad kuritegevusega võitlemise eesmärgil säilitada sideteenuste liiklusandmeid ning et Rootsi õiguses praegu kehtivad õigusnormid võimaldasid vältida komisjoni poolt väidetava mõju avaldamist era- ja üldistele huvidele. On nimelt selge, et nimetatud õigusnormid ei vasta direktiivist 2006/24 tulenevatele nõuetele, sest vastupidisel juhul ei oleks olnud võimalik tuvastada, et nimetatud liikmesriik on rikkunud direktiivi 2006/24 siseriiklikku õigusse ülevõtmise kohustust.
- 52 Mis puudutab Rootsi Kuningriigi argumenti, et eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Rootsi hõlmab üksnes direktiivi 2006/24 osalist kohaldamata jätmist, siis see argument on alusetu.
- 53 Nimelt kinnitas ja otsustas Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses komisjon vs. Rootsi, et kuna Rootsi Kuningriik ei võtnud selleks ette nähtud tähtaja jooksul vastu vajalikke õigus- ja haldusnorme direktiivi 2006/24 täitmiseks, siis on Rootsi Kuningriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi. Direktiivi 2006/24 artikli 15 lõige 3 lubas liikmesriikidel lükata kuni 15. märtsini 2009 edasi sideandmete säilitamise kohustuse, kuid mitte nimetatud direktiivi ülevõtmise kohustust, mis tuli täita enne 15. septembrit 2007.
- 54 Mis puudutab Rootsi Kuningriigi suhtumist direktiivist 2006/24 tulenevatesse kohustustesse, siis nõustuda ei saa selle liikmesriigi esitatud põhjendustega, et kõnealuse kohtuotsuse täitmisega hiline mine oli tingitud erakorralistest riigisisestest raskustest seoses seadusandliku menetlusega, seoses direktiivi 2006/24 ülevõtmisel tekkinud laialdase poliitilise vaidlusega ning seoses probleemidega, mis

olid tingitud vajadusest teha keerulisi valikuid tasakaalu saavutamisel eraelu kaitsmise ja kuritegevusega võitlemise vahel. Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud, et liikmesriik ei saa tugineda oma õiguskorras eksisteerivatele sätetele, valitsevale praktikale või olukorrale, et õigustada liidu õigusest tulenevate kohustuste täitmata jätmist (vt eelkõige 31. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-407/09: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 2011, lk I-2467, punkt 36). Sama kehtib ka selle direktiivi ülevõtmise seaduse eelnõu vastuvõtmise aasta võrra edasilükkamise otsuse kohta, nagu seda on asjaomase liikmesriigi parlamendi otsus, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 8.

- 55 Sellegipoolest tuleb arvesse võtta kergendavat asjaolu, et Rootsi Kuningriik ei ole kunagi varem jätnud täitmata Euroopa Kohtu poolt ELTL artikli 258 alusel tehtud kohtuotsust.
- 56 Mis puutub teiseks rikkumise kestusse, siis on oluline meelde tuletada, et kuigi ELTL artikkel 260 ei täpsusta tähtaega, mille jooksul tuleb kohtuotsus täita, on siiski selge, et täitmist tuleb alustada otsekohe ning see tuleb lõpule viia võimalikult kiiresti (vt eelkõige eespool viidatud 31. märtsi 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka, punkt 34).
- 57 Käesoleva asja puhul tuleb märkida, et rikkumine vältas ligi 27 kuud alates eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi kuulutamise kuupäevast 4. veebruaril 2010 kuni kuupäevani, mil Rootsi Kuningriik viis oma õigusnormid selle kohtuotsusega täielikult kooskõlla, ehk kuni 1. maini 2012.
- 58 Seetõttu tuleb tõdeda, et Rootsi Kuningriigile etteheidetav rikkumine kestis märkimisväärse ajavahemiku jooksul pärast eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Rootsi kuulutamise kuupäeva.
- 59 Euroopa Kohus leiab eespool toodud üksikasju ja eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 47–58 esitatud kaalutlusi silmas pidades, et käesoleva vaidluse asjaolusid arvestades on õiglane määrata selle põhisumma suuruseks, mille Rootsi Kuningriik peab tasuma, 3 miljonit eurot.
- 60 Seetõttu tuleb Rootsi Kuningriigilt komisjoni kasuks välja mõista põhisumma 3 miljonit eurot, mis kuulub maksmisele „Euroopa Liidu omavahendite” kontole.

Kohtukulud

- 61 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Rootsi Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Rootsi Kuningriigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. Kuna Rootsi Kuningriik ei võtnud vajalikke meetmeid, et täita Euroopa Kohtu 4. veebruari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-185/09: komisjon *vs.* Rootsi, mis puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiivi 2006/24/EÜ, mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkuja tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ, Rootsi siseriiklikku õigusse üle võtmata jätmist, ning kuna ta ei võtnud ettenähtud tähtaja jooksul vajalikke õigus- ja haldusnorme nimetatud direktiivi täitmiseks, siis on Rootsi Kuningriik rikkunud ELTL artiklist 260 tulenevaid kohustusi.
2. Mõista Rootsi Kuningriigilt komisjoni kasuks välja põhisumma 3 miljonit eurot, mis tuleb maksta „Euroopa Liidu omavahendite” kontole.
3. Mõista kohtukulud välja Rootsi Kuningriigilt.

Allkirjad